

Joan Abelló i Prat

“És evident que el món associatiu ha donat caràcter i vida a Catalunya.” I dins d'aquest conglomerat d'institucions, les organitzacions que han recollit i defensat els interessos i les inquietuds professionals han jugat un paper molt important en el desenvolupament i expansió de les diferents activitats que es realitzen en el nostre país. Per altra banda, a més a més, Catalunya sempre ha estat un país que ha apostat pel món de l'art i de la cultura com a forma d'expressió i d'avanç en la història. No és estrany, doncs, que les institucions culturals hagin desenvolupat un paper cabdal en la història contemporània.

Aquest és el cas del Reial Cercle Artístic de Barcelona, **“fundat l'any 1881”** i que va ser el portaveu i el canalitzador de les inquietuds artístiques de personalitats finiseculars tan destacades del món de la pintura com **“Anglada-Camarasa, Casas, Mir o Rusiñol.** Tots ells van ser membres del Cercle, van participar en les seves activitats, acudien a les nostres tertúlies i tenien unes grans inquietuds per debatre i comentar entre ells tot de temes d'interès, i no només aquells que feien referència a l'àmbit artístic. Aleshores existia un sentiment de germanor més gran entre els artistes. I crec que aquesta xarxa de relacions personals era molt positiva i enriquidora, perquè el vessant personal d'enriquiment es traduïa en les composicions.”

Aquesta pinya que formaven els artistes plàstics de començament del segle xx es va anar perdent a mesura que la centúria transcorria: **“L'art és evolutiu per essència, i les noves generacions de creadors tenen un tarannà i unes premisses de treball diferents. En el cas dels artistes actuals, es pot constatar que, incomprensiblement, són cada cop més individualistes. La seva tendència és actuar per separat i no col·laborar des d'entitats institucionalitzades com la nostra.”**

No obstant això, fóra bo que s'adonessin que **“la col·laboració i el treball conjunt són dos bons instruments per millorar la seva tècnica i per donar forma a unes inquietuds que en el fons, i moltes vegades de manera transparent, són les mateixes. En aquest sentit, el cercle és un vehicle idoni per ajuntar-les i vertebrar-les de la forma més adequada perquè no podem oblidar ni deixar de repetir que la comunicació i el contacte entre els diferents creadors és fonamental per fer evolucionar l'art i millorar la capacitat expressiva dels artistes de manera individual.”**

Aquesta necessitat comunicativa, però, no s'hauria de confondre amb el concepte d'originalitat, inherent al d'art: **“L'art ha d'evolucionar i innovar per natura, si no les peces creades deixen de ser obres artístiques per esdevenir meres còpies, de manera que, com a concepte, perd les seves senyes d'identitat.”**

Estem llavors davant de la creació d'objectes bells, però no artístics –les peces d'artesanía, per exemple. Des d'aquesta condició *sine qua non* no podem oblidar que el naixement d'una personalitat artística és la conjunció d'un bon coneixement de les eines de la creació amb un tarannà i sensibilitat especials, anomenades convencionalment artístiques: **“L'art és el domini de la tècnica i alguna cosa més. La tècnica és indispensable, però hi ha d'haver un esperit creatiu al darrere. Els artistes neixen i després es fan, però la seva condició d'artista és innata, només cal que es desenvolupi convenientment –la qual cosa no sempre succeeix–; per això una persona que no tingui aquestes característiques difícilment les podrà desenvolupar”**, podrà arribar a ser un bon dibuixant, però mai un pintor, ja que només serà capaç de fer còpies d'obres anteriors o de la realitat, quan l'artista sempre hi afegeix alguna cosa de pròpia i personal. **“De fet, cada artista té un sostre creatiu i de perfecció, que difícilment pot superar-se un cop assolit. En definitiva, podríem dir que els artistes són diamants en brut que s'han d'anar polint, la qual cosa s'aconsegueix mitjançant la formació –la cultura–, el treball, l'esforç i el sofriment. Aquest darrer element és més important del que en principi podria semblar, ja que sovint les idees i les personalitats artístiques es creen a través del sofriment, que actua com a motivador i com a filtre de la realitat. Poques vegades una vida en què les necessitats físiques i personals estan plenament cobertes desemboca en un talent creatiu.”**

Sens dubte és el malinterpretat individualisme avui imperant el causant que institucions com el Reial Cercle Artístic de Barcelona, el Cercle Artístic de Sant Lluç i els diversos ateneus culturals existents a la capital del país estiguin passant per un dels seus períodes més crítics pel que fa al nombre d'integrants: **“El Cercle va arribar a tenir 1.700 socis. Actualment, en canvi, només en té 450. Aquestes baixes no són pas voluntàries, és a dir, causades pel descontent dels membres, sinó causades per les defuncions que anualment es produeixen, a més de l'escassa entrada de nous socis.”**

Malauradament, aquest envelliment dels membres afecta la vitalitat i el futur d'una institució **“que ofereix nombrosos serveis als seus socis per una quota mínima: concerts, sala d'exposicions col·lectives, tallers de dibuix, gravat, pintura i escultura –per millorar la tècnica, amb models naturals–; un butlletí trimestral en què poden participar i en el qual també col·laboren especialistes que, en la majoria dels seus articles, ajuden a conèixer personalitats artístiques o artistes que han estat socis de l'entitat; conferències –a les quals poden assistir aproximadament unes 100 persones–; una biblioteca i un arxiu interessants per als investigadors, sobretot del Modernisme i el Noucentisme, i les reunions que el grup d'opinió organitza cada dijous per debatre-hi qüestions d'actualitat,**

“Els artistes neixen i després es fan, però la seva condició d’artista és innata, només cal que es desenvolupi convenientment”

les quals poden versar sobre matèries diverses i no exclusivament relacionades amb el món de l’art.”

A més d’aquestes activitats, el públic en general pot gaudir de “les exposicions temporals i dels nostres serveis de bar i restaurant. El Cercle està situat en un indret privilegiat de la ciutat de Barcelona, el Palau Pignatelli, que enceta el barri gòtic de la ciutat, i que anteriorment havia estat propietat eclesiàstica. Aquesta ubicació, a banda de ser un marc incomparable, és molt adient amb les activitats artístiques.”

D’aquesta manera parla Joan Abelló i Prat, reconegut pintor contemporani, president d’aquesta institució i gran col·leccionista d’art. De fet, aquest tercer vessant de la seva personalitat ha permès la inauguració del Museu Abelló a Mollet del Vallès. Aquests van ser els inicis de la seva afecció: “Sempre he tingut afany de col·leccionista. De nen ja comprava als meus companys cromos, balins, etc. per col·leccionar-los. Aquesta ànsia m’ha dut a reunir nombroses peces, i he esperat durant molts anys el moment de poder-les mostrar.” Aquest moment es va materialitzar quan “vaig poder fer una permuta amb l’Ajuntament de Mollet que ha permès que pogués donar part de la meua obra, les meves col·leccions –unes 2.000 pintures– i la casa natal –on també va néixer el polític Jordi Solé–, a canvi de la rehabilitació de l’espai i del seu manteniment. La casa en què vaig néixer va ser construïda, aproximadament, en 1920 i, com que va ser recuperada i rehabilitada, conserva un sabor nostàlgic d’una època perduda de la nostra història. A la casa hi ha molts d’objectes de l’època i una sala que mostra obres representatives de cadascun dels meus tres mestres: Pellicer, Mir i Pruna. Pel que fa al museu, es tracta d’un edifici de nova construcció adequat perfectament per allotjar-hi les sales d’exposicions amb l’obra. En aquests espais, en primer lloc, es poden veure des d’obres de pintors clàssics –a partir de l’època barroca– fins a peces contemporànies pertanyents a Sorolla, Tàpies, etc. En segon lloc, també es poden apreciar obres meves. Es calcula que he pintat unes 14.000 obres, 500 de les quals formen part del fons del museu. Actualment s’exposen part de les obres elaborades arran de cinc viatges a Rússia.”

L’estada de Joan Abelló a Rússia, sens dubte, va crear un cert estat d’expectació en aquell país, tal com ho demostra el fet que s’hagin elaborat treballs monogràfics. Joan Abelló, però, també ha suscitat interès entre els cercles especialitzats catalans, la qual cosa s’ha reflectit en cinc llibres publicats al voltant de la seva vida i obra. “Sóc un gran desconegut per al gran públic, tot i que he treballat moltíssim.”

Per altra banda, la vocació polifacètica d’aquest pintor ha determinat que també esdevingués intermitentment escriptor, i que aquesta tasca, a més a més, fos reconeguda per la crítica, com en el cas de *L’hora del te*, escrita l’any 1956, amb tres edicions i guardonada per l’Òmnium Cultural. Aquest llibre és “una obra híbrida que comparteix trets amb l’autobiografia i amb el llibre de converses, en què es pot apreciar la vida i costums de la Barcelona contemporània. La seva escriptura es va inspirar en la idea dels *Homenots* de Pla, el qual

va proposar a Pellicer, el meu mestre, que escrigués una obra semblant referida als ambients plàstics. Pellicer, que ja era molt gran, s’hi va negar, però jo em vaig sentir molt atret i ho vaig fer, mogut, sobretot, pel fet que jo vivia a casa seva i coneixia en profunditat la seva trajectòria i, per tant, podia barrejar les seves vivències amb les meves.”

Aquest dinamisme no només s’ha fet palès en la seva dedicació professional, sinó també en la seva vida personal: “He viscut deu anys a Bèlgica, deu a Anglaterra i deu a París, la qual cosa explica que no sigui tan conegut al país perquè bona part de la meua tasca l’he desenvolupada a l’estranger.” Ara, però, ja té la seva residència fixada a Barcelona, tot i que passa bona part del seu temps a Mollet i que continua viatjant sovint: “Darrerament, he fet diverses vegades la volta al món.”

A més, al museu també hi ha curiositats tan interessants com “la col·lecció de 300 retrats meus fets per diferents pintors, com ara Picasso, Miró, Dalí, Tàpies.” El seu nombre és tan extens que en aquest moment s’està gestionant que sigui reconeguda com a rècord Guinness. La col·lecció personal del pintor engloba àmbits tan diferenciats com ara l’art egipci, l’art negre o objectes personals de Salvador Dalí; pintures, dibuixos, cartes a Federico García Lorca, etc. De fet, aquest personatge li ha despertat sempre una fascinació molt especial: “Dalí representava la imatge d’un pintor polifacètic, que no només destacava en les seves composicions plàstiques, sinó també en els seus escrits. A més a més, gaudia d’una qualitat que no tothom posseeix: era un bon actor, i molt sovint unes paraules seves pronunciades en un moment determinat eren incompreses i malinterpretades perquè contenien una càrrega de profunditat molt més subtil del que semblava en primera instància.”

Dalí no ha estat l’única personalitat del segle xx que ha tingut oportunitat de conèixer. Joan Abelló, però, es penedeix de no haver sabut treure més profit d’aquestes amistats: “Vaig col·laborar amb Dalí, i per això dispo de tanta obra seva. Durant el meu període de residència a Londres, vaig conèixer Salvador de Madariaga i el doctor Trueta. Després he conegut premis Nobel i personalitats de primer ordre com Sutherland, però tinc la sensació de no haver sabut aprofitar la seva amistat des de la perspectiva personal.” Tot i la modèstia del nostre pintor, el temps l’haurà de jutjar artísticament i decidir si la transcendència pública de l’obra d’Abelló ha estat l’adequada fins al moment. I segurament a mesura que passin els anys Joan Abelló i Prat serà més conegut per la qualitat de la seva obra.

Com a resultat, el Museu rep nombroses visites, tant dels escolars de Mollet i dels pobles de la comarca, com d’arreu de Catalunya i del sud de França. Per tot això, Joan Abelló se sent molt agraït i orgullós que el museu hagi pogut esdevenir realitat gràcies a la col·laboració de l’Ajuntament i a l’interès que les diverses institucions culturals hi han mostrat. A més a més, el pintor també s’ha sentit molt honorat pel fet que la divulgació de la seva obra i de la seva tasca com a col·leccionista hagi comportat reconeixements institucionals i socials, el més significatiu dels quals ha estat la concessió de la Creu de Sant Jordi.